

Prifot'te sa na FIITapixel

Zalogujte svoj pohľad na život okolo vo FIITAPIXEL. Vložte svoje fotografie do Vašej FIIT galérie http://foto.fiit.stuba.sk/ do

19. X. októbra 2020

Váš FIITAPIXELtím

...máme za sebou dvadsať kôl, v ktorých evidujeme vyše 12287 fotografií, spolu 1478 účastí autorov/fotografov, cca 40463 lajkov a troch odborných porotcov z Filmovej a televíznej fakulty, Ateliéru kameramanskej tvorby a fotografie Fakulta informatiky a informačných technológii je jednou zo siedmich fakult vysokej školy múzických umení v Bratislave (FIIT STU). Pokrýva komplexne oblasť informatiky a informačných technológii vo výskume a vzdelavaní. Je prvou fakultou na Slovensku s takýmto poslaním.

Organizácia

Organizácia

Realita života človeka je do istej miery organizovaná. Organizácia môže mať povahu vnútornej pohnútky alebo vonkajšieho pôsobenia. Okrem tejto percepcie môžeme organizáciu vnímať ako účelné usporadúvanie, usporiadanie, riadenie, správu, organizovanie, účelne upravený poriadok či organizované združenie osôb alebo korporácií za účelom spolupráce ako aj skupinu ľudí alebo inštitúcií združených spoločným cieľom, spoločnými záujmami. Organizáciu možno vnímať aj ako premyslené usporiadanie zložiek určitého celku podľa nejakej zásady a činnosť spočívajúca v usporadúvaní, pripravovaní, zriaďovaní, vytváraní niečoho vyžadujúca si dobré riadiace schopnosti1. Môže sa nám asociovať organizácia práce v nejakom podniku, inštitúcii, organizácia ľubovoľnej činnosti, ktorej produktom sú služby alebo tovary, národné či medzinárodné organizácie a pod. Identifikujte prvky organizácie ktorej súčasťou je človek. Priame mapovanie týchto entít do objektov v modeli podporovanom počítačom aplikujte vo svojom programe - v jazyku Java.

Príklad:

- Proces (vnútorná, vonkajšia pohnútka)
- Inštitúcia
- Vyššia forma organizácie orchestrácia (blízke k orchestrácia organizačných vzorov, animácia organizačných vzorov¹)
- Key words:

SCORM, MOOCS, e-Learning, Curriculum, Educational Content Egineering, distance education...

Príklad:

- Proces (vnútorná, vonkajšia pohnútka)
- Inštitúcia
- Vyššia forma organizácie orchestrácia (blízke k orchestrácia organizačných vzorov, animácia organizačných vzorov¹)

Key words:

SCORM, MOOCS, e-Learning, Curriculum, Educational Content Egineering, distance education...

Prednáška 3:

Atribúty - deklarácia, typy, menné konvencie, použitie a modifikátory prístupu. Odkazy na objekty, referencovanie, priraďovanie objektových premenných, rekurzia, zreťazenie, agregácia

Ján Lang

kanc. 4.34, lang@fiit.stuba.sk, http://www2.fiit.stuba.sk/~lang/zoop/

Ústav informatiky, informačných systémov a softvérového inžinierstva Fakulta informatiky a informačných technológií Slovenská technická univerzita v Bratislave 07. október 2020

public class Student

...courseAdministrationSystem_4

- private int ID;
- private double energia;
- private String firstName;
- private String middleName;
- private String lastName;
- private int birthDay, birthMonth, birthYear;
- private Poloha p;

Konštruktor

- Je operácia/metóda s menom zhodným s menom triedy, bez výstupného typu bez návratového typu
- Je operácia na inicializáciu objektu
- Je operácia volaná v okamihu vytvárania objektu
- Default je implicitný konštruktor Integer i = new Integer();
- Objekt triedy vytvoríme tak, že zavoláme konštruktor (resp. niektorý z konštruktorov) triedy pomocou kľúčového slova new

Konštruktor (implicitný vs. explicitný)

```
public class Student {
     Student() {
         //TODO: implementation part
     }
}
```


Chcem toto:

```
public class MojProgram {
public static void main(String[] args) {
    Student jano = new Student("Jano");
```


Chcem aj toto:

```
public class MojProgram {
public static void main(String[] args) {
    Student jano = new Student("Jano");
```

Konštruktor

Chcem ešte aj toto:

```
public class MojProgram {

public static void main(String[] args) {
    Student jano = new Student("Jano");
    Student peter1 = new Student("Peter", 100);
```


??? Prečo nefunguje toto:

```
public class MojProgram {
public static void main(String[] args) {
    Student fero = new Student();
```

Konštruktor

??? Bude fungovat' toto:

```
public class MojProgram {
  public static void main(String[] args) {
     Student dano = new Student(100, 100);
```

Konštruktor

??? Môžem chcieť toto:

```
public class MojProgram {
public static void main(String[] args) {
    Student peter2 = new Student(peter1);
```


Konštruktor s parametrami

- Je možné definovať konštruktor s parametrami
- Pre inicializáciu atribútov vznikajúceho objektu je možné použiť kľúčové slovo this
- Viac konštruktorov v jednej triede = preťaženie konštruktorov

...ku konštruktorom

- Kľúčové slovo this má ešte jedno špeciálne použitie v preťažených konštruktoroch.
- Pomocou neho, v zátvorkách s parametrami, môže konštruktor vyvolať iný konštruktor rovnakej triedy – ten, ktorého parametre vyhovujú čo do počtu aj poradia typov. Volanie iného konštruktora pomocou this musí byť prvý príkaz vo volajúcom konštruktore

...ku konštruktorom

```
class Clovek {
 String meno;
 String priezvisko;
 Clovek(String meno, String priezvisko) {
   this.meno = meno;
   this.priezvisko = priezvisko;
 Clovek(Clovek c) {
   this.meno = c.meno;
   this.priezvisko = c.priezvisko;
 Clovek() {
  meno = "Niekto";
 priezvisko = "Hocijaky";
}
 void vypis() {
  System.out.println("Meno a priezvisko: " + meno + " " + priezvisko);
 public static void main(String[] args) {
  Clovek prvy = new Clovek("Adam","Prvy");
  Clovek druhy = new Clovek(prvy);
  Clovek tret; = new Clovek();
   prvy.vypis();
   druhy.vypis();
   treti.vypis();
```

Prostredie s jedným vláknom, niťou:

- Inštancia triedy vytvorená v čase načítania triedy
- Inicializácia statickým blokom
- "Lenivá" inicializácia. Inštancia triedy vytvorená v rámci globálnej metódy

Riešenia pre viacvláknové implementácie:

- Synchronizovaná globálna metóda
- Dvojnásobná kontrola uzamknutia
- Bill Pugh riešenie s použitím statickej vnútornej triedy
- Návrhový vzor: Singleton

Inštancia triedy vytvorená v čase načítania triedy

```
package sk.stuba.fiit.privateCon;
public class A {
 private static A instance = new A();
  private A() {
   public static A getInstance() {
   return instance;
```

Privátr

Privátny konštruktor

- package sk.stuba.fiit.privateCon; public class A { private static **volatile** A instance = new A(); private A() { public static A getInstance() { return instance;
- V zásade sa volatile používa na označenie toho, že hodnota premennej bude modifikovaná rôznymi vláknami.

```
nackage sk stuba fiit nrivateCon-
package sk.stuba.fiit.privateCon;
public class Hlavna {
    public static void main(String[] args) {
         // TODO Auto-generated method stub
         //new A();
        System.out.println(A.getInstace());
        System.out.println(A.getInstace());
  v zasade sa volatile pouziva na oznacenie tono, ze nodnota
 premennej bude modifikovaná rôznymi vláknami.
```

package sk.stuba.fiit.lazySingleton;

```
public class B {
  private static B instance;
  private B() {
   public static B getInstance() {
       if(instance == null) {
         instance = new B();
  return instance;
```

"Lenivá" inicializácia. Inštancia triedy vytvorená v rámci globálnej metódy

```
nachana ek etuha fiit lazveinalatanı
  package sk.stuba.fiit.lazySingleton;
   public class Main {
       public static void main(String[] args) {
 40
 5
            // TODO Auto-generated method stub
            B s1 = B.getInstance();
 6
            System.out.println(s1);
            //A s2 = new A();
 8
 9
            //System.out.println(s2);
10
  return instance;
```

Privátny konštruktor - odporúčané

- public class ThreadSafeSingleton {
 - private static ThreadSafeSingleton instance;
 - private ThreadSafeSingleton(){}
 - public static synchronized ThreadSafeSingleton getInstance(){
 if(instance == null){
 instance = new ThreadSafeSingleton();
 }
 return instance;
 }
 }
- Synchronizovaná globálna metóda

Preťažený konštruktor

- Trieda môže mať viacero preťažených konštruktorov
- Objekt nevytvoríme iba deklaráciou premennej typu ComplexNumber c1;
- Tým vytvoríme len premennú typu
- Objekt triedy pomocou konštruktora vytvoríme konštrukciou kde použijeme kľúčové slovo new

```
c1 = new ComplexNumber();
```

- Je možná aj kombinácia deklarácie a inicializácie
 ComplexNumber c1 = new ComplexNumber();
- Výsledkom volania konštruktora je fyzická inštancia triedy charakteristická svojim stavom, povahou a identitou

Trieda - VARIABLE DEFINITION

- Uchovávanie dát reprezentované premennými
 - Premenné inštancií budú uchovávať charakteristiky jednotlivých inštancií/objektov
 - Premenné tried premenné, ktoré nie sú viazané na objekt ale triedu
 - Finálne premenné po prvotnej inicializácii nemôžu byť zmenené
- Platnosť premenných
 - Lokálne premenné deklarované v metóde či v bloku
 - Parametre argumenty metód, premenné v slučkách
 - Premenné inštancií deklarované pri definícii triedy

Premenné inštancií

- Definované v triedach napr.
- int id;
- private double energia;
- String firstName;
- String middleName;
- String lasttName;
- int birthYear, birthMonth, birthDay;
- Inak tiež nazývané členské premenné príp. polia triedy.

Premenné tried

- Sú statické premenné
- Premenná zdieľaná medzi všetkými inštanciami tej triedy
- Nepotrebujeme vytvárať objekt aby sme ich mohli inicializovať

Premenné tried

Chcem toto:

public class Student {

- private int ID;
- private double energia;
- private String firstName;
- private String middleName;
- private String lastName;
- private int birthDay, birthMonth, birthYear;
- private Poloha p;
- static int pocitadlo;

Premenné tried

```
public class Student {

    Student() {
        pocitadlo++;
        this.pocitadlo++;
    }
}
```


Statické vs. nestatické vlastnosti

Procedurálna paradigma

- Tým, že je premenná typu statická existuje jej jediná inštancia
- Definované ako statické aj procedúry resp. funkcie
- Volané menom s uvedením parametrov

Objektovo-orientovaná paradigma

- Počet inštancií zodpovedá počtu inštancií tried
- Nestatická inštancia vlastnosti triedy má lokálny charakter v rámci inštancie triedy - objektu

Statické metódy

Doteraz používaná metóda

```
public static void main(String[] args) { ...telo... }
• syntax deklarácie statickej metódy
```

[public] static typ meno (argumenty) {...telo...}

- Sú k dispozícii okamžite ako náhle sprístupníme menný priestor v ktorom sa vyskytuje. Existujú aj bez toho, aby sme vytvorili objekt danej triedy
- referencujú sa menom, alebo menom triedy.meno_metódy či pomenovaním konštanty
- Statické metódy vidia len statické premenné a môžu volať len statické metódy (bez vytvorenia objektu)

Statické metódy dostupné v Java API

```
package cvicenie03;
import java.lang.Math;
public class Hlavny {
  public static void main(String [] args) {
   System.out.println(
   Math.pow(((55.4 - 20) + 4 * 5.1 - (44 - 12)),
    3));
```


Kde však máme objekt?

Objekt???

Kde však máme objekt?

Objekt???

Kde však máme objekt?

```
    public static void main(String [] args) {
    System.out.println(
    Math.pow(((55.4 - 20) + 4 * 5.1 - (44 - 12)), 3));
    }
```

...dostupné priamo v mennom priestore

Finálne premenné

- Sú premenné, ktoré môžu byť inicializované iba raz
- Hneď pri definícii, resp. neskôr v metóde

Finálne premenné

Chcem pridat' toto:

```
public class Student {
```

- •
- private final int MINIMUM = 1; // nestatická konštanta
- private static int pocetKreditov = 0; // statická premenná
- protected final static int MAXIMUM = 100; // statická konštanta

Fir

Finálne, statické premenné

??? Môžem chcieť toto:

```
public class Student {
    ...
    int pocetKreditov() {
        return MAXIMUM;
    }
```

Finálne, statické premenné

```
public class Student {
    ...
    static int pocetKreditov() {
        return MAXIMUM;
    }
```

Statické vs. triedne

```
public class PremenneAMetody {
      static int pocetLudi = 0; //statická premenná
      final static int MAXIMUM = 100; //statická konštanta
      int ID_instacie; //nestaticka premenná
      final int MINIMUM = 1; //konštanta
      public premenneAMetody() { //konštruktor
        ID_instacie = ++pocetLudi;
      static int volne() { //statická metóda
        return MAXIMUM-pocetLudi;
      int getID() { //nestatická metóda
        return ID instacie;
```

Statické vs. triedne

```
... statický kontext metódy
public static void main(String [] args) {
```

- MAXIMUM // referencia statickej premennej
- premenneAMetody.MAXIMUM //úplná referencia
- premenneAMetody.volne //referencia statickej metódy

Čo nebude možné:

- premenneAMetody.MINIMUM // nestatická konštanta v statickom kontexte
- ID_instacie //nestatická premenná v statickom kontexte
- getid() //nestatická metóda v statickom kontexte

Statické vs. triedne

```
premenneAMetody X = new premenneAMetody();
objekt triedy premenneAMetody
```

- X.ID_instacie //nestatická premenná v nestatickom kontexte
- X. MINIMUM //nestatická konštanta v nestatickom kontexte
- X.getID() //nestatická metóda v nestatickom kontexte

Ide aj:

- … //statická konštanta v nestatickom kontexte
- ... //statická premenná v nestatickom kontexte
- … //statická metóda v nestatickom kontexte

Základné OOP pojmy

- Trieda definícia abstraktného typu dát
- Objekt inštancia triedy implementuje stav entity, poskytuje navonok funkcionalitu prostredníctvom metód a ich implementácií, istá forma rozhrania
- Zapuzdrenie, obalenie (encapsulácia)
- Preťažovanie
- Prekonávanie
- Dedičnosť
- Polymorfizmus

K zapuzdreniu

```
public int getID() { // nestatická metóda

    return ID;

public double getEnergia() {
return energia;
public void setEnergia(double energia) {
this.energia = energia;
public void setbirthDay(int i) {
this.birthDay = i;
```

K zapuzdreniu

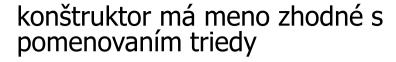
```
void najedzSa() {
    this.energia++;
}

void vypis() {
    System.out.println("Volam sa: " + this.firstName);
}

public String toString() {
    return "Volam sa: " + this.firstName;
}
```


- Objekt jednej triedy obsahuje objekt inej triedy
- V Jave referenciou
- Realizuje sa prostredníctvom atribútov tried

Naprogramujte triedu na reprezentáciu komplexného čísla

```
public class ComplexNumber {
   double realPart, imagPart; // atribúty triedy
   ComplexNumber(double cReal, double climag) {
      realPart = cReal;
      imagPart = cIimag;
   public static void main(String[] args) {
      ComplexNumber c1 = new ComplexNumber(0,1);
      ComplexNumber c2 = new ComplexNumber(1,2);
      System.out.println(c1);
      System.out.println(c2);
```


Kľúčové slovo this

- this je referencia na aktuálny objekt v rámci definície triedy
- V rámci triedy sa môžeme konštrukciou this. dostať k atribútom danej triedy
- Vhodné napr. pri inicializácii vznikajúcej inštancie, v konštruktore

```
public class ComplexNumber {
    double realPart, imagPart;
    ComplexNumber(double realPart, double imagPart) {
        this.realPart = realPart;
        this.imagPart = imagPart;
    }
}
```

Eclipse IDE

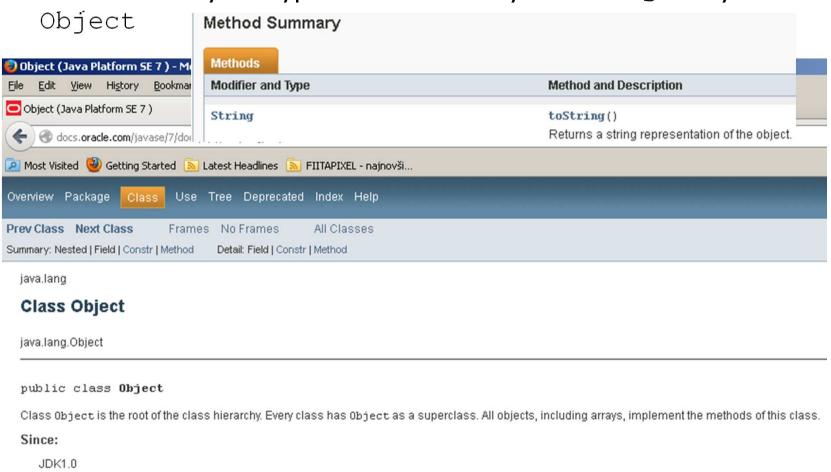
```
public class ComplexNumber {
          double realPart, imagPart; // atribúty trie
          ComplexNumber (double realPart, double imagPa
               this.realPart = realPart;
                imagP
                        △ imagPart : double - ComplexNumber

△ realPart : double - ComplexNumber

                       clone(): Object - Object
          public St
                       equals(Object obj): boolean - Object
               retur
                       finalize(): void - Object
                        getClass(): Class<?> - Object
                        hashCode(): int - Object
          public st
                       notify(): void - Object
               Compl
                       notifyAll(): void - Object
               Compl
                       toString(): String - ComplexNumber
                                Press 'Ctrl+Space' to show Template Proposals
               System. out. println(c1);
```


 Nie príliš čitateľný výstup predchádzajúceho príkladu. Výsledok volania metódy nadtypu. Volania metódy tostring triedy

Príklad

• Riešenie v podobe prekonania metódy nadtypu:

```
public String toString() {
   return "[" + realPart + "+" + imagPart + "*i]";
}
```


System.out.println(jano);

Java, API PrintStream

 public void println(Object x) Prints an Object and then terminate the line. This method calls at first String.valueOf(x) to get the printed object's string value, then behaves as though it invokes print(String) and then println().

Java, API String:

• <u>valueOf(Object</u> obj) Returns the string representation of the Object argument. If the argument is null, then a string equal to "null"; otherwise, the value of **obj.toString()** is returned.

Metóda toString()

- The toString method for class Object returns a string consisting of the name of the class of which the object is an instance, the atsign character `@', and the unsigned hexadecimal representation of the hash code of the object. In other words, this method returns a string equal to the value of:
- getClass().getName() + '@' + Integer.toHexString(hashCode())

Metóda toString()

c06:SprinklerSystem.java TIJ

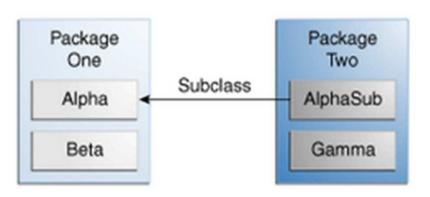
```
package sk.stuba.fiit.c06SpriklerSystemTIJ;
public class WaterSource {
   private String s;
   WaterSource() {
       System.out.println("WaterSource()");
      s = new String("Constructed");
   public String toString() {
     return s;
```

Metóda toString()

```
public class SprinklerSystem {
                 private String valve1, valve2, valve3, valve4;
                 private WaterSource source;
                 private int i;
                 private float f;
                 public String toString() {
                 return "valve1 = " + valve1 + "\n" + "valve2 = " +
                          valve2 + "\n"
                 + "valve3 = " + valve3 + "\n" + "valve4 = " +
                         valve4 + "\n"
                 + "i = " + i + "\n" + "f = " + f + "\n" + "source = " + f + "\n" + " 
                           " + source;
                 public static void main(String[] args) {
                                   SprinklerSystem sprinklers = new
                                            SprinklerSystem();
                                   System.out.println(sprinklers);
```

Modifikátory prístupu

bez uvedenia modifikátora, public, protected a private

Modifier	Alpha	Beta	Alphasub	Gamma
public	Y	Y	Y	Y
protected	Y	Y	Y	И
no modifier	Y	Y	И	И
private	Y	И	И	И

- Atribúty triedy Alpha sú v rámci triedy Alpha viditeľné s uvedením ľubovoľného modifikátora prístupu či bez neho
- Atribúty triedy Alpha sú v rámci triedy Beta viditeľné s uvedením ľubovoľného modifikátora prístupu či bez neho s výnimkou privátnych atribútov
- Atribúty triedy Alpha sú v rámci triedy Alphasub viditeľné s uvedením modifikátora public a protected

- Balíčky, Package
- Menný priestor, Namespace slúži k tomu aby logicky združoval typy, ktoré spolu súvisia. Dôvod zložitosť programov, ich rozsah, statické vlastnosti - globálne vlastnosti
- Obyčajne je v balíčku viac tried

Súbor Classs.java

```
package sk.stuba.fiit;

public class Classs {

...
}
```

Súbor Classs.java patrí do balíčka sk.stuba.fiit

 Aplikáciu balíčka v inom súbore si vyžaduje jeho sprístupnenie kľúčovým slovom import

```
import sk.stuba.fiit.*;
```

- Znak * znamená že takto uvedená konštrukcia sprístupní menný priestor celého balíčka. Mám prístup ku všetkým triedam, ktoré obsahuje
- V prípade, že z balíčka vyžadujem sprístupniť len konkrétny typ musím to v deklarácii uviesť

```
import sk.stuba.fiit.Classs;
```

- Po tomto budem môcť pracovať len s triedou Class z balíčka sk.stuba.fiit
- Importovanie len statických metód/konštánt napr.

```
import static java.lang.Math;
```

- Pracovať možno aj bez "importovania" balíčka
- Ak nesprístupním požadovaný menný priestor budem musieť napr. pre vytvorenie inštancie typu pristupovať s uvedením plnohodnotnej cesty

```
sk.stuba.fiit.Classs c = new sk.stuba.fiit.Classs();
```

- Pracovať možno aj bez "importovania" balíčka
- Ak nesprístupním požadovaný menný priestor budem musieť napr. pre vytvorenie inštancie typu pristupovať s uvedením plnohodnotnej cesty

```
sk.stuba.fiit.Classs c = new sk.stuba.fiit.Classs();
package courseAdministrationSystem_4;

//import sk.stuba.fiit.privateCon.A;

public class Main {
    public static void main(String[] args) {

        System.out.println(sk.stuba.fiit.privateCon.A.getInstace());
        //System.out.println(A.getInstace());
        //System.out.println(A.getInstace());
        //System.out.println(A.getInstace());
    }
}
```

- Na balíčky sa možno zjednodušene pozerať ako na knižnice tried. Java ako programovací jazyk nezávislý na platforme, má možnosť vytvárania knižníc už zakomponovanú do jazyka.
- Každý balík je obvykle reprezentovaný adresárom, ktorý obsahuje preložené zdrojové súbory (.class) tried balíčka
- Vnorovaním adresárov vzniká hierarchia balíčkov. Mená adresárov sú rovnaké ako mená balíčkov. Cestu k balíčkom udáva systémová premenná CLASSPATH, ktorá štandardne obsahuje cestu k balíčkom Java Core API a do aktuálneho adresára
- Meno premennej alebo metódy alebo triedy vrátane mena balíčka predstavuje úplné meno, ktoré môžeme kedykoľvek použiť, keď chceme zabrániť nejednoznačnostiam.
- Za situácie, keď nepoužívame import balíčkov, musíme použiť úplne meno. Aby sme nepoužívali úplné mená, Java poskytuje možnosť pomocou kľúčového slova import rozšíriť rozsah platnosti identifikátorov na požadovanú triedu.
- Defaultný balíček

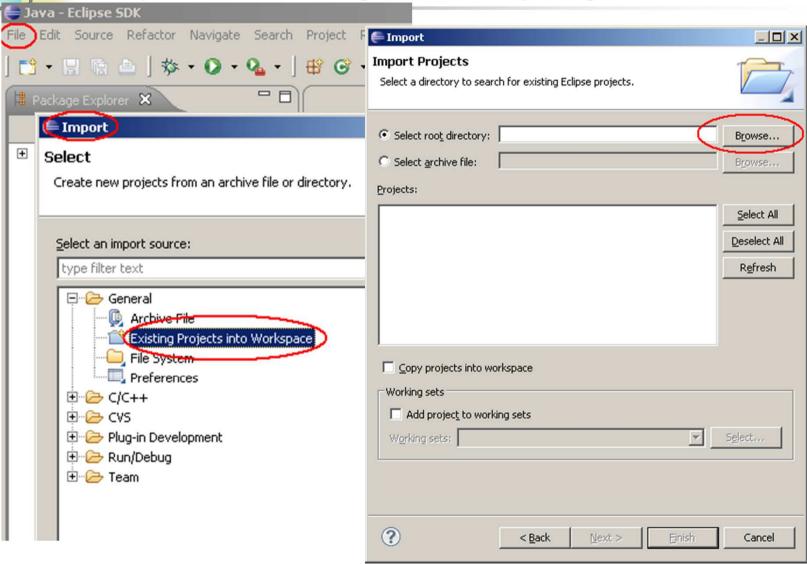

- Aj bez kľúčového slova import sú importované tri balíčky:
 - * java.lang
 - default balík, v ktorom sú všetky triedy nepatriace do žiadneho balíčka
 - aktuálny balík

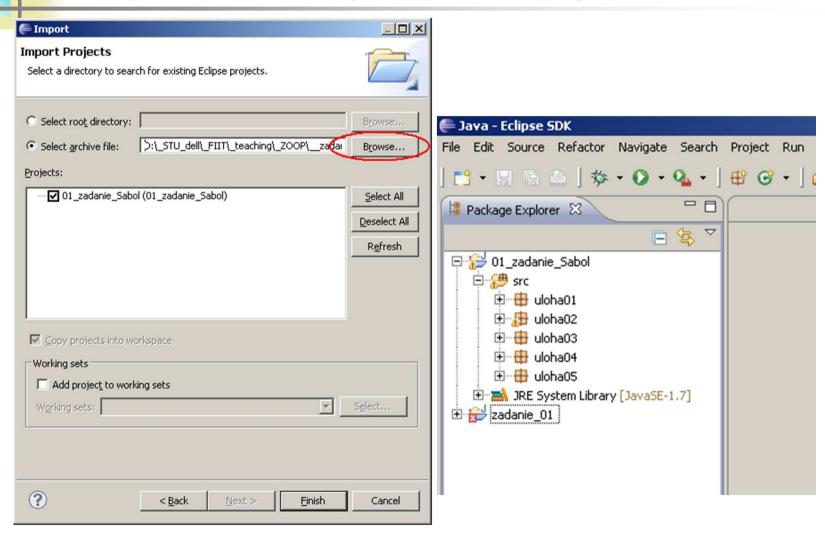
Benefity vytvárania balíčkov resp. prečo...?

- Aby súvisiace veci boli pokope (v adresári)
- Aby v adresári bolo len rozumne veľa .java, .class súborov
- Aby sme si nemuseli vymýšľať stále nové unikátne mená tried
- Aby Java chránila prístup dovnútra balíčka

Import existujúceho projektu

Import existujúceho projektu

 Aj vy môžete pomôcť vylepšiť tento predmet študentom pre nasledujúci akademický rok. Vaše odporúčanie, komentár či otázka.

7.10.2020 67